

POSTANOWIENIE

29 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 29 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi R.D. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 30 listopada 2023 r., XXVII Ca 1541/22,
wydanego w sprawie z powództwa miasta X.
przeciwko R.D.
o eksmisję,

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

[J.T.]

UZASADNIENIE

Pozwany R.D. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie, którym oddalono apelację skarżącego w sprawie o eksmisję z powództwa miasta X.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W przedmiocie przyjęcia do rozpoznania skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sąd Najwyższy orzeka w ramach tzw. przesądu, którego celem jest wyeliminowanie skarg oczywiście bezzasadnych (art. 424⁹ k.p.c.). Oceny, czy skarga jest "oczywiście bezzasadna", dokonuje się w powiązaniu z kryterium "niezgodności orzeczenia z prawem", odnoszącym się do elementu konstrukcyjnego skargi wymienionego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 i 6 k.p.c.

Badając podstawy do przyjęcia skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy uwzględnia zakres swej kognicji wynikający z art. 424¹⁰ zd. 1 k.p.c., tj. fakt związania podstawami skargi, a także art. 424⁴ zd. 2 k.p.c., stanowiący, że podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Jednocześnie z art. 424¹² w zw. z art. 398¹³ § 2 k.p.c. wynika, że w postępowaniu ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W judykaturze przyjmuje się, że za niezgodne z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. może zostać uznane jedynie orzeczenie sprzeczne z niebudzącymi wątpliwości i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami oraz ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, a także takie, które zostało wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub zastosowania prawa, w przypadkach oczywistych i niewymagających głębszej analizy jurydycznej. Ujmowanie w ten sposób treści pojęcia "wyrok niezgodny z prawem" wynika ze specyfiki władzy sądowniczej oraz jej ustroju, a w związku z tym konieczności formułowania autonomicznego, swoistego rozumienia terminu "niezgodność z prawem",

odnoszącego się do przesłanki odpowiedzialności władzy publicznej za szkodę wyrządzoną orzeczeniem sądowym.

Należy również podzielić pogląd, że bezzasadność skargi jest oczywista, gdy już z jej treści, bez głębszej analizy i jurydycznych dociekań, wynika, że skarga nie może być uwzględniona (zob. postanowienia SN z 25 czerwca 2018 r., V CNP 2/18, oraz z 21 grudnia 2022 r., I CNP 56/22). Zasadnicze znaczenie ma w tym przypadku argumentacja przywoływana przez skarżącego w celu przekonania o niezgodności wyroku ze wskazanym w skardze przepisem prawa. W tym bowiem punkcie, realizującym wymaganie formalne określone w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., zawiera się sedno skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Skarga pozwanego jest oczywiście bezzasadna w opisanym wyżej rozumieniu. Przypomnieć należy, że pozwany zajmował lokal należący do powoda pierwotnie wraz z matką, która otrzymała go jako lokal zastępczy na podstawie decyzji Prezydium Rady Narodowej z 1964 r. Decyzja przydziałowa adresowana była do matki pozwanego; wynikało z niej również, że wraz z nią do zamieszkania w lokalu uprawnieni byli mąż oraz syn (pozwany). W 2001 r. matka pozwanego zawarła umowę najmu tego lokalu z poprzedniczką prawną powoda (dawną gminą X). W 2014 r. matka pozwanego zmarła. W toku postępowania skarżący nie zdołał wykazać, że wstąpił w stosunek najmu na podstawie art. 691 § 1 k.c.

Na etapie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia skarżący przedstawił natomiast koncepcję, zgodnie z którą wspomniana decyzja wykreowała skuteczne względem powoda prawo do zajmowania lokalu także po stronie pozwanego, wobec czego zaskarżony wyrok miałby naruszać art. 222 § 1 k.c. w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Argumentacja ta nie została rozwinięta, a ponadto została oparta na własnych (nieumotywowanych szerzej) tezach, które nie pozostają w korelacji z ustaleniami faktycznymi sprawy.

Już z treści przywołanej przez skarżącego decyzji administracyjnej z 3 stycznia 1964 r. wynika, że adresatką tego aktu była wyłącznie matka

pozwanego, a pozwany był, w świetle tej decyzji, jedynie uprawniony do „zajmowania lokalu [...] łącznie z Ob. J.D.”. W efekcie przywołana przez skarżącego decyzja stała się następnie, jak to wynika z treści § 1 pkt 1 umowy najmu lokalu mieszkalnego z 16 grudnia 2001 r. (k. 4 akt sprawy I C 2901/15), podstawą zawarcia jedynie z matką pozwanego umowy najmu spornego lokalu. Skarżący nie wykazał, dlaczego uznaje, że przysługuje mu prawo najmu lokalu - choć umowa najmu została zawarta wyłącznie przez jego matkę, a skarżący wraz ze śmiercią najemczyni nie wstąpił w stosunek prawny najmu. Tylko na marginesie należy wskazać, że przywołana w skardze uchwała SN z 24 stycznia 1996 r., III CZP 195/95, dotyczy kwestii skutków niewydania decyzji o przydziale, czyli zagadnienia innego niż problem oceniany w niniejszej sprawie.

Do wniosku odmiennego niż ten, że pozwany nie legitymował się skutecznym względem m.st. Warszawy uprawnieniem do wladania lokalem, nie prowadzi również zawarte w skardze stwierdzenie, iż wspomniana decyzja została wydana „[...] w związku z orzeczeniem nakazu opróżnienia nieruchomości będącej przedmiotem własności rodziny pozwanego a więc także samego pozwanego”. Niezależnie od argumentacji przedstawionej powyżej trzeba bowiem zauważyć, że w polskim systemie jurydycznym podmiotami praw są poszczególne osoby, a nie rody. W podsumowaniu należy więc uznać, że decyzja, adresowana konkretnie do matki skarżącego, a następnie będąca podstawą zawarcia z nią umowy najmu, nie stwarza obecnie po stronie pozwanego, który po śmierci matki nie wstąpił w stosunek najmu, praw skutecznych względem właściciela lokalu.

O kosztach nie orzeczono, gdyż złożony w odpowiedzi na skargę wniosek o ich zasądzenie zgłoszono jedynie ewentualnie – na wypadek przyjęcia skargi do rozpoznania, a nie także w połączeniu ze zgłoszonym pierwszoplanowo wnioskiem o wydanie orzeczenia na podstawie art. 424⁹ k.p.c.

W związku z powyższym, na podstawie art. 424⁹ k.p.c., orzeczono o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[a.]